

Hrvaška književnost.

Knjige „Matiice Hrvatske“ za leto 1896.

Te dni so zagledale beli svet knjige „Matiice Hrvatske“ za l. 1896. Če so tudi nekoliko zakasnele, smo jih vendar veselo pozdravili. Oglejmo si jih po redu!

1. *Janko Leskovar: „Propali dvori“*. Pri-povijest. Zabavne knjižnice sv. 196. in 197. — 8°. Str. 147. — S pisateljem te knjige smo se letos srečali prvokrat v matičnih knjigah. Poznamo ga pa že od drugod; lep dar ima in mnogo obeta. Osvoji te hitro zase, težko se ločiš od njegove knjige, pa vendar nikjer ne opaziš, da bi se posebno mučil s tem, da ti kolikor se dá prikupljivo piše. Pripovedovanje mu teče neprisiljeno, naravno opazuje z bistrim očesom, ljudsko srce mu je dobro znano in značaji so dosti dobro orisani. V tej svoji povesti nas je pisatelj odvel v lepo hrvaško Zagorje, katero mu je dobro znano, katero, dasi že tolikrat opisano, podaje s svojimi gradovi in plemiškimi rodovinami še vedno obilo snovi za razne povesti. To romantično Zagorje nam je opisal že Gjalski v raznih svojih črticah, Leskovar je jednako zanimivo opisuje, vendar priznati moram, da je bolj nežen in da se skrbno ogiblje vsega, kar bi bilo spotakljivo. Glavna oseba njegove povesti Pavel Petrović je zelo prikupljiva oseba, pošten vseskozi, in čitatelja zelo žali, da naposled ne doseže zaželene sreče. Jednako orisana je tudi Ljudmila Borkovičeva, dekletce dobro in nedolžno, katera naposled žrtvuje celó svojo srečo, samo da ne razžali svojega očeta, starega, ponosnega plemenitaša, kateri se še vedno ponaša s svojim plemstvom, dasi mu je grajščina prodana. Mlada, bogata vdova Marija Bratička, čeprav dobrega srca, je pač žena sedanjega veka. Druge osebe v povesti — mnogo jih ni, so tudi dosti dobro orisane.

Upamo, da bodo čitatelji matičnih knjig veselo pozdravili pisatelja te knjige, a on da jih bo skoraj razveselil z drugo. „Propali dvori“ kažejo pač, da pisatelj te povesti ume pisati, in pa, da lepo piše.

J. Barle.

Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena. Uredio prof. Ivan Milčetić. 8°. Str. 368. Cena 2 gld. 50 kr. — Pred več nego jednim letom je oglasila jugoslovanska akademija v Zagrebu poziv za zbiranje narodnega blaga in vsega, kar spada v folkloristiko. Ta poziv je našel precej odmeva, in sad njegov je omenjena knjiga. Sicer

malo kasno, vendar še ob pravem času je opozorila akademija rodoljube na zbiranje vsega, kar je tesno združeno z narodnim življenjem, običaji in narodnimi posebnostmi. Dasi so se take stvari semtertje že zbirale in zapisovale, bile so vendar raztresene po raznih časopisih, kateri se seveda, obloženi z raznim drugim gradivom, niso mogli s posebno ljubeznijo in natančnostjo baviti s temi stvarmi. Sedaj bo drugače. Nabrano gradivo se bo sedaj moglo kritično porazvrstiti in obdelati. Hrvaški narod je še vedno bogat po raznih običajih, narodna noša (tu pa tam že zelo izkvarjena), je še večinoma dobro ohranjena, ornamentika je bogata in tudi za slovanski stavbarski zlog se najde obilo gradiva. „Zbornik za narodni život i običaje“ bo zbiral vse to.

Prvi zvezek, kateri je pred kratkim izšel, nas je ugodno iznenadil. V kratkem času se je mnogo storilo. Najdeš v njem prispevke z raznih strani prostorne hrvaške domovine o stvaréh, o katerih je akademija povprašala. Tu je tudi več samostalnih razprav, kakor: Što priča naš narod o nekim životinjama“ (Drag. Hirc), „Narodna kuća ili dom s pokućtvom (po-hištvo) u Dalmaciji, u Hercegovini i u Bosni“ (Vid Vuletić-Vukasović), „Nešto o megjumorskom narječju“ (pok. dr. V. Oblak), „Narodna jela i pića po Bosni i Hercegovini (I. Zovko), „Život, jezik i običaji Stupničana kraj Zagreba (Stj. Korenić) itd. Dr. A. Radić, kateri je letos priobčil referate in nekoliko biblijografije drugih slovanskih narodov na tem polju, priobči v prihodnjem zvezku natančen pregled dosedanjega hrvaškega, srbskega in slovenskega folkloristiškega književnega delovanja. Ko priobčujem to, opozarjam slovenske rodoljube na to, da je jugoslovanska akademija v svojem „Zborniku“ odprla predale tudi za nas Slovence in nas povabila, da tudi mi pri tem delu sodelujemo, priobčevaje slovenske narodne običaje in opisovaje narodno nošo, sploh vse, kar spada v folkloristiko. Ker Slovenci nimamo doslej časopisa, kateri se bi s tem bavil, in ga izvestno ne bomo še tako kmalu imeli, pač lahko z veseljem pozdravimo to bratsko povabilo, sodelovaje pri „Zborniku“. S tem si ohranimo marsikatero stvar, katere bi se drugače pozabile, a po tem potu bodo nas najlažje spoznali drugi slovanski narodi. Upam zato, da bomo v prihodnjem zvezku „Zbornika“, kateri je posvečen jugoslovanski folkloristiki, zastopani tudi Slovenci.

Janko Barle.